

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. De muneribus luminis gloriæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

Afferunt Thomistæ. Communior tamen & probabilior Theologorum sententia est negativa: ita Molina hic, q. 12. disp. 1. Vasq. 1. p. disp. 41. c. 2. Granado hic, trac. 4. d. 6. sect. 2. & ex recentioribus plerique.

IV. Ex verbis Concilii circa lumen quid habeatur.

Ratio est primò: Concilium enim solum intendebat damnare errorem illum Begard. & Beguinarum numero primo relatum, qui erat, posse solis naturæ viribus, & absque omni auxilio supernaturali Deum videri. Ad summum ergo definiuit Concilium, dari lumen aliquod, seu auxilium, quodcumque illud sit, ad visionem cliciendam. Deinde, cum ante Concilium hæc quaestio inter Thomistas & Scotistas fuerit controversa, an scilicet ad visionem claram Dei producendam necessarium esset huiuscemodi lumen per modum habitus, affirmantibus illis, his negantibus, dicentibusque sufficere auxilium extrinsecum, non est verosimile, voluisse Concilium quidquam de re Theologicâ statuere, & litem inter duas illas scholas derimere.

V. An auxiliū extrinsecum vocari possit lumen.

Dices cum P. Suarez hic, lib. 2. d. 14. num. 7. definire Concilium, dari lumen ad visionem Dei efficiendam; auxiliū autem extrinsecum non rectè dicitur lumen, ergo lumen hoc, est aliquid permanens, & per modum habitus: verba enim Concilii proprie sunt accipienda. Resp. tamen cum P. Granado sect. 2. num. 6. negando, auxiliū Dei extrinsecum non rectè vocari lumen, cum intellectui vires præstet ad lucem inaccessibleem Deum videndum; lumen autem gloriæ non aliâ de causâ dicitur lumen, nisi quod intellectum roborat ad visionem Dei producendam; cum ergo tantundem præstet auxiliū Dei extrinsecum, nihil est cur non vocetur lumen.

VI. Duo Begardorum & Beguinarum errores.

Dices secundò cum eodem P. Suarez, Pontificem cum Concilio damnasse duos Begard. & Beguinarum errores, nempe, & posse hominem solis naturæ viribus Deum videre, & non egere lumine. Respondetur, esse quidem hos duos errores, sed inter se connexos, & secundum oriri ex primo: unde, hi duo errores ita inter se sunt connexi, ut moraliter & virtualiter cenferi possint idem.

VII. Vltior coniectura, non definuisse Concilium, lumen habituale.

Hac itaque de causâ existimo, Concilium à voce habitus, seu habituale abstinuisse, & solum definuisse dari lumen, sive illud habituale sit, sive actuale: nomine autem luminis, ut num. 5. dixi, frequenter intelligitur à Theologis auxiliū extrinsecum. Imò Smilingus hic, q. 4. num. 93. asserit nullum dari lumen habituale Beatorum intellectibus inhaerens, sed de facto eos elevari ad visionem producendam per auxiliū Dei extrinsecum.

SECTIO SECUNDA.

De muneribus luminis gloriæ.

I. Duo luminis munera.

Duo præcipue numerantur luminis munera, nempe, visionem physicè producere, & ad eam disponere, sicque in duplici genere causæ ad eam concurrunt, efficientis scilicet, & materialis; quæ quo pacto sint intelligenda, jam dicetur.

II. Lumen dicitur aliqui, esse adequatam rationem producendi visionem.

Nonnulli itaque ita lumen ad visionem concurrere asserunt, ut in eo totam agendi rationem stant: intellectum proinde nihil omnino hac in re facere affirmant, nec alio modo visionem producere, quàm aqua calida producit in manu calorem. Hæc est communis Thomistarum opinio, quam etiam hodie mordicus defendunt.

Sed contra: nam, ut Disp. præcedente, sect. primâ dixi, visio est qualitas vitalis, & formalis intellectio, ergo procedere debet à causâ vitali & intellectu, quorum neutrum competit lumini. Deinde, sequeretur, actus etiam supernaturales viæ, non ab intellectu & voluntate, sed à solis habitibus infusus procedere; unde ulterius fit, animam seu voluntatem non operari liberè, cum habitus infusi spei, charitatis &c. à quibus solis, secundum hanc sententiam procedunt, nullam habeant libertatem. Præterea, contra Tridentinum Sess. 6. cap. 5. & Can. 4. anima nostra non verè & proprie ageret, ac divinæ gratiæ cooperaretur, ut eam agere illis locis definit Concilium, sed merè se haberet passivè, & per aliquid ab extrinsecò ei & accidentaliter adveniens, habitum scilicet, quem merè contingenter habet, operaretur, sicque non magis proprie anima vel voluntas actum spei, aut charitatis, & aliarum virtutum infusarum eliceret, quàm aqua calida in re sibi impositâ producit calorem, nempe tantum denominativè.

III. Incommoda ex hac opinione provenientia.

Lumen ergo non est tota, & adequata ratio producendi visionem, sed partialè tantum illius principium, unâ scilicet cum intellectu in eam influens; intellectus quippe simul cum lumine immediatè ad visionem concurrunt. Ita Molina hic d. 1. Valentia, 1. p. q. 2. pu. 3. Suarez hic, lib. 2. c. 16. Vasquez 1. p. d. 43. Granado hic Tract. 4. d. 5. sect. 3. num. 10. Erice hic, d. 45. cap. 3. Tannerus 1. p. disp. 2. q. 6. dub. 4. num. 4. & recentiores communiter, ob rationes hic num. 3. & disp. præcedente, sect. primâ allatas.

IV. Lumen simul cum intellectu producit visionem.

Hinc etiam mihi non placet sententia Nominalium, qui passim docent, intellectum passivè tantum ad visionem concurrere: eam scilicet à solo Deo efficienter produci asserunt, & intellectui infundi. Ita Ockam in 1. d. 1. q. 2. & in 4. q. 13. a. 5. dub. 3. Gabriel in 3. d. 31. a. 3. Marsilius in 3. q. 10. a. 2. & eadem fere videtur mens Scoti in 4. d. 49. q. 11. & in 3. d. 14. q. 1. a. 2. & aliorum.

V. Nominalis de visiva productione sententia.

Hoc, inquam, non placet: quamvis enim id non existimem impossibile, cum Disp. 22. de Anima, sect. 4. tanquam probabiliorum amplexus sim sententiam asserentem, intellectioem in suâ ratione formali actionem physicam non includere, sed adequatè consistere in qualitate, nihilominus existimo, visionem physicè ab intellectu produci; esto enim non repugnet contrarium, hic tamen est modus maximè connaturalis; unde nullo fundamento diceretur contrarium fieri, & Deum ordinariâ viâ non procedere, sed miracula sine ullâ necessitate multiplicare.

VI. Rejicitur hæc Nominalium opinio.

Quoad secundum munus luminis gloriæ supra positum, nempe ut in genere causæ quasi materialis ad visionem concurrat: tribus modis hoc intelligi potest; primò, ita ut visio in solo lumine recipiatur tanquam in subiecto; hoc autem planè falsum est; sic enim lumen deberet videre Deum, cum illud denominationem videntis accipiat, in quo visio tanquam forma recipitur: sicut id, in quo lux aut calor recipitur, calidum dicitur, aut lucidum. Nec est cur quisquam lumen inadæquatè simul cum intellectu visionem dicat recipere, sicut unâ cum intellectu illam efficit; quamvis enim hoc non repugnet, nullo modo tamen videtur necessarium, imò nec eadem forma ex duabus potentiis receptivis educi connaturaliter posse.

VII. Quomodo lumen disponat ad visionem Dei.

Tertio itaque modo dici potest, lumen in genere causæ quasi materialis ad visionem concurrere, non quòd ipsum vel adequatè, vel inadæquatè visionem in se subiectet, sed per modum merè dispositi-

VIII. Sicut lumen gloriæ dispositio ad visionem Dei.

dispositionis, sicut calor disponit ad ignem. Et hoc probabile censet Suarez hic, lib. 2. c. 15. num. 25. Et Granada 1. p. tract. 4. d. 6. sect. 3. n. 12. citatque quosdam ex antiquioribus. Ratio vero est: cum enim visio sit forma ex accidentalibus nobilissima, congruum videtur, ut hoc habeat præ reliquis accidentibus, quod scilicet dispositio aliqua ejusdem ordinis, seu supernaturalis ei respondeat; nulla autem ad hoc munus assignari aptior potest, quam lumen gloriæ.

SECTIO TERTIA.

Vtrum divinitus produci possit visio sine lumine inherente, seu per auxilium Dei extrinsecum.

I. Al visioñ eliciendam requiritur connaturaliter lumen intrinsecum.

DIVINITUS, inquam, nam connaturaliter videtur requiri lumen seu qualitas intrinseca; sicut enim anima in naturalibus, quia est potentia radicalis, seu essentia in ordine naturæ, petit potentias proximas intrinsecas, nempe vel identificatas, in sententiâ eas non distinguente ab animâ, vel saltem physicè unitas, in distinguente; ita cum gratia sit intrinseca animæ, & per modum naturæ & essentia in ordine supernaturali, connaturaliter petere videtur potentias etiam suas omnes intrinsecas. Unde sicut reliqua operationum supernaturalium principia habet intrinseca, nempe habitus infusos, ita, cum sit etiam radix seu semen gloriæ, petit similiter principium illius operationis intrinsecum.

II. Sententia ad visionem requirens essentialiter lumen intrinsecum.

Multorum sententia est, ad visionem eliciendam necessarium esse principium aliquod intrinsecum, vel permanens, quale est lumen illud, quod beati jam habent in celo, vel transiens, quale dicunt aliqui Moysi, & S. Paulo infusum fuisse, si viderint Deum in via: cum enim, inquit, hæc visio non esset futura permanens & perpetua, nec principium illius erat permanens, intrinsecum tamen. Ita Thomistæ aliqui Cajetanus, Ferrera, Bannetz, Soto, Navaretus, & alii nonnulli.

III. Pro principiis potest visio per concursum extrinsecum.

Contraria tamen sententia videtur mihi multò probabilior, posse scilicet Deum per concursum extrinsecum supernaturalem elevare animam ad eliciendam visionem beatificam, sine ullo principio intrinseco, præter ipsam animam. Ita recentiores communiter: Suarez hic, l. 2. de Attrib. negativis, cap. 16. num. 5. Vasquez hic, disp. 46. cap. 2. Molina prima parte, a. 5. d. 1. Valen. hic, punct. 3. Arrubal, Salas tract. 2. disp. 5. sect. 4. Tannerus, prima parte, d. 2. q. 6. dub. 3. n. 12. Erice d. 47. c. 2. Maratius hic, d. 12. Granada, d. 6. sect. 4. n. 19. Alarcon tract. 1. disp. 3. sect. 4. Gamach, q. 12. c. 5. & ex antiquis Scotus, Durandus, Paludanus, & alii.

IV. Deus non minus suppleri potest concursum causarum supernaturalium, quam naturalium.

Ratio est: Quia sicut potest Deus per suum concursum supplere causalitates aliarum causarum secundarum, ita & luminis: nec enim minus potens est Deus, ut causa supernaturalis, quam naturalis. Confirmatur: Visio, prout procedit à lumine, non est vitalis, ut fatentur omnes, cum lumen non sit potentia vitalis; ergo ut procedit à lumine, non petit esse ab intrinseco; ergo concursus extrinsecus facere potest in visione id præcisè, quod facit lumen; ergo cum Deus eminenter contineat lumen, potest per se supplere illius efficaciam. Confirmatur secundò: nam juxta probabiliorē sententiam de potentia obedientiali latâ, applicare potest Deus concursum suum lapidi, vel aquæ, aut rei alteri naturali cuicunque ad visionem, gratiam,

R. P. Comptem Theol. Scholast. Tom. 1.

&c. producenda: Ergo à fortiori applicare concursum suum ad intellectum poterit, cum minor sit in eo improprio. Confirmatur tertio: Deus potest per se solum sine intellectu, & lumine producere visionem, ergo à fortiori simulcum intellectu; difficilius enim est supplere duas causas, quam unam tantum, & facilius est ut Deus tanquam causa particularis producat unam formalitatem in objecto, quam duas, aut plures.

Dices primò: Potentia vitalis compleri debet per principium intrinsecum, cum compleri debeat conformiter ad suam naturam; natura autem illius est, ut actus procedat à principio intrinseco; ergo non potest visio procedere à principio extrinseco. Respondeo distinguendo primum antecedens, si compleatur ut vitalis, concedo antecedens; si sub aliâ ratione, nego: intellectus autem per lumen non completur in ratione principii vitalis, sed supernaturalis, aut alterius rationis; totam enim rationem principii vitalis habet intellectus, seu anima, à se; ratio autem principii supernaturalis formaliter non consistit in aliquo intrinseco. Unde negatur etiam ultima consequentia; visio enim, quæ vitalis, non exigit lumen, sed intellectum; lumen autem ad summum respicit ut supernaturalis est, aut ut taliter supernaturalis.

V. Intellectus per lumen non completur in ratione vitalis, sed supernaturalis.

Deces secundò: non esse impossibile ut causa aliqua in agendo dependeat essentialiter à forma intrinsece inherente; ergo intellectus potest hoc modo dependere à lumine. Contrà: nec est impossibile ut causa aliqua non dependeat essentialiter in operando à forma inherente; ergo pari jure inferre possumus, intellectum posse sine hujusmodi qualitate inherente operari; nec enim est major ratio pro unâ possibilitate vel impossibilitate, quam pro aliâ. Contrà secundò, non videtur impossibile accidens aliquod, quod, ut agat, petat essentialiter unionem cum subjecto; non tamen propterea rectè quisquam intulerit, ea quæ de facto existunt, esse ejusmodi.

VI. Non requiritur, ut causa in operando non dependeat à principio inherente.

SECTIO QUARTA.

Aliud argumentum pro necessitate luminis intrinseci.

DICES itaque tertio: nisi intellectus ad producendam visionem requirat lumen sibi unitum, sequetur sufficere, si lumen à Deo per concursum creativum conservaretur intimè præsens intellectui, sicut sufficit similis conservatio creativa, ut species Eucharisticæ operentur, sed hoc dici non potest; sic enim, si Angelus, vel anima beata, ut naturaliter potest contingere, esset intimè præsens dæmoni, hic haberet lumen gloriæ sufficienter sibi applicatum ad eliciendam visionem beatam, nam ad hoc ut lumen operetur, non requirit per nos unionem intrinsecam, sed hic habet extrinsecam, cum extrinsece applicetur dæmoni; ergo in hoc casu haberet dæmon principia visionis beatificæ, & connaturaliter posset esse beatus in actu primo; quod tamen non parvum videtur inconveniens.

I. Principia ratio adhibenda ad visionem requirit lumen intrinsecum.

Respondet quispiam non habere eum concursum Dei paratum, & consequenter non omnia principia. Contrà: ubi omnia particularia, & ex parte causæ secundæ ponuntur, non potest connaturaliter deesse concursus universalis; nec enim magis sine violentia negare potest Deus concursum universalem causis secundis supernaturalibus, ubi omnia ex parte causæ secundæ ponuntur, quam naturalibus. Respondet aliquis secundò; habe-

II. Prima responsio inefficax.